

MTÜ Kodukant Läänemaa
laaneliider@kklm.ee

Teie 10.09.2026

Meie 01.10.2026 nr 1.4-1/3648-3

**Vastuskiri Läänemaa kohalikele
omavalitsustele ja piirkondlikele
arendusorganisatsioonidele**

Lugupeetud pöördumise esitajad

Täname Läänemaa kohalikke omavalitsusi ja arendusorganisatsioone ettepanekute eest Euroopa Liidu 2028–2034 eelarveperioodi riigiplaani vahendite kavandamisel. Nõustume, et riigiplaan peab aitama vähendada piirkondlike arenguerinevusi ning toetama ettevõtlust, töökohtade loomist ja teenuste kättesaadavust väljaspool suuremaid keskusi.

Jaotusettepanek koostati ministeeriumide ettepanekute alusel

Riigiplaani esmase jaotusettepaneku koostamise aluseks olid ministeeriumide esitatud reformide ja investeeringute ettepanekud. Ministeeriumid esitasid rahastamistaotlusi kokku 11,4 miljardi euro ulatuses olukorras, kus esimeses etapis on võimalik tegevustele planeerida ligikaudu 5,5 miljardit eurot ELi toetusi, mistõttu tuli teha valikuid ning seada prioriteete.

Iga ministeerium vastutab oma valitsemisala prioriteetide seadmise, nende põhjendamise ning erinevate meetmete vaheliste valikute tegemise eest.

Valitsuse kinnitatud esmase jaotusettepaneku kohaselt moodustab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vastutusvaldkonda kavandatud rahastus ligikaudu 39% valdkondadeülesest eraldisest. See hõlmab nii ühise põllumajanduspoliitika sihtotstarbelist eraldist kui ka teisi ministeeriumi vastutusvaldkonna tegevusi. Täpsem ülevaade jaotusest on esitatud Rahandusministeeriumi veebilehel avaldatud valitsuskabineti nõupidamise otsuses ([Riiklik partnerluskava 2028-2034 | Rahandusministeerium](#)).

Regionaalarengusse panustavad eri valdkondade meetmed

Pöördumises võrreldakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi senise regionaalportfelli ligikaudu 400 miljoni euro suurust mahtu riigiplaani esmases jaotusettepanekus ministeeriumi vastutusvaldkonda kavandatud summaga. Üksnes Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi eelarvesse kavandatud rahastus ei anna täielikku ülevaadet sellest, kui palju vahendeid tervikuna piirkondade arengusse suunatakse. Lisaks riigiplaanile mõjutavad regionaalset arengut ka riigieelarvelised meetmed ja investeeringud. Seetõttu ei ole õige regionaalarengu toetamise ulatust hinnata üksnes ühe ministeeriumi eelarverea ega ainult ELi toetuste põhjal, kuna piirkondade arengut mõjutavad samaaegselt mitme valdkonna poliitikad ja investeeringud.

Regionaalarengusse panustavad muu hulgas ettevõtluse, hariduse, teenuste, transpordi, veemajanduse, kliimakindluse, elamumajanduse ning tervise- ja sotsiaalvaldkonna tegevused. Esmase jaotusettepaneku alusel koostatud esialgse kaardistuse kohaselt on riigiplaanis üle 1,2 miljardi euro ulatuses meetmeid, kus kohalik omavalitsus võiks olla potentsiaalne toetuse saaja või partner. Sellest ligikaudu 762 miljoni euro ulatuses on seos kohalike omavalitsustega otsesem ning ligikaudu 492 miljoni euro ulatuses sõltub omavalitsuste võimalik roll meetmete edasisest kujundamisest. Olulise panuse regionaalarengusse annavad ka ettevõtlustoetused, mis aitavad luua töökohti, arendada ettevõtluskeskkonda ja suurendada ettevõtete konkurentsivõimet väljaspool suuremaid keskusi. Seetõttu tuleb ettevõtlusmeetmete edasisel kujundamisel säilitada regionaalne vaade ning arvestada eri piirkondade, sealhulgas mikro- ja väikeettevõtete vajadustega. Meetme kavandamine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastutusvaldkonnas ei tähenda regionaalse suunitluse kadumist. Meetme täpsemad eesmärgid, toetuse saajad ja rakendustingimused kujundatakse järgmises etapis.

Regionaalne mõju tuleb siduda konkreetsete eesmärkide ja meetmetega

Valitsuse 15. septembri 2026. aasta otsuse kohaselt tuleb Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil sõnastada koostöös ministeeriumidega riigiplaani koostamise käigus hiljemalt 2027. aasta augustiks riigiplaani regionaalse tasakaalustatuse eesmärk, selle saavutamist mõõtvad näitajad ja sihttasemed ning rakendusmehhanismi ettepanek, mis esitatakse koos riigiplaaniga Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.

Ainuüksi kindla rahastuse mahu või protsendi suunamine väljapoole suuremaid linnapiirkondi ei saa olla eesmärk omaette. Esmalt tuleb kokku leppida, milliseid piirkondlikke väljakutseid soovitakse lahendada ja milliseid muutusi saavutada. Seejärel saab määratleda meetmed, mille kaudu nende eesmärkideni jõuda ning kujundada sobivad rakendustingimused.

Sõltuvalt meetme eesmärgist võivad selleks sobida territoriaalne sihistamine, piirkondlikud taotlusvoorud, hindamiseelisted või muud lahendused. Konkreetne lähenemine peab lähtuma meetme sisust, piirkondlikest vajadustest ja soovitud tulemustest. Nii kujundatakse riigiplaani järgmises etapis meetmed, mis kõige mõjusamalt panustavad regionaalarengusse.

Rahastust kavandatakse etapiviisiliselt

Uuel eelarveperioodil toimub rahastuse planeerimine etapiviisiliselt. Euroopa Komisjoni praeguse ettepaneku kohaselt kavandatakse esimeses etapis tegevusi ligikaudu 5,5 miljardi euro ulatuses ning umbes 703 miljonit eurot jääb reservi ja sisustamiseks aastatel 2031–2033. Seetõttu ei kajasta praegune jaotus kogu perioodi lõplikku rahastust. Samuti tuleb rõhutada, et ELi pikaajalise eelarve läbirääkimised on alles käimas ning Eesti eraldise lõplik maht ja toetuse kasutamise tingimused võivad muutuda.

Piirkondade osalemine meetmete kujundamisel on oluline

Paralleelselt Euroopa Komisjoniga peetavate läbirääkimistega jätkub riigiplaani meetmete detailsem kujundamine valdkonnaministeeriumides. Selles etapis määratakse täpsemalt meetmete eesmärgid, tegevused, toetuse saajad, valikukriteeriumid ja rakendustingimused.

Peame oluliseks, et kohalikud omavalitsused ja piirkondlikud arendusorganisatsioonid osaleksid aktiivselt ministeeriumide korraldatavates aruteludes ning annaksid omapoolse sisendi meetmete kujundamisel. Just selles etapis on võimalik kujundada, kuidas regionaalsed eesmärgid eri valdkondade meetmetes tegelikult rakenduvad.

Täname veel kord Läänemaa kohalikke omavalitsusi ja arendusorganisatsioone esitatud seisukohtade ja ettepanekute eest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sven Kirsipuu
eelarvepoliitika asekancler

Demis Voss
demis.voss@fin.ee

Lisaadressaadid: Riigikantselei

